

Tampere

Tampereen kaupungin tiedotuslehti 2/2004

Faint, illegible handwritten text in the background, likely a historical document.

Handwritten signature or name, possibly "Ristola".

Kuva: Gustaf Lojander/Tampereen museoiden kuva-arkisto

Tästä alkoi kaupungin tarina

Toimintamallin kehittämisellä turvataan palvelutuotanto

Tampereen kaupunkiseutu on edelleen yksi maan vetovoimaisimmista kasvukeskuksista. Tulevaisuus on kuitenkin täynnä haasteita, joihin on valmistauduttava ja kyettävä vastaamaan, jos haluamme säilyttää edelläkävijän roolimme. Haasteista suurimpia on väestörakenteen muuttuminen. Suurten ikäluokkien jättäessä työelämän eläkeläisten määrä kasvaa ja työikäisten vähenee. Kaupungin on vaurauduttava samanaikaisesti sekä palveluiden kasvavaan kysyntään että työvoiman vähenemiseen.

Jotta kaupunki onnistuu turvaamaan asiallisella tasolla tamperelaisten hyvinvointipalvelut, esimerkiksi tarvittava rahoitus on kyettävä varmistamaan ja säilyttämään kaupungin vetovoimayrityksinä.

Muun muassa näistä syistä Tampereen kaupunki on ryhtynyt uudistamaan toimintamalliaan. Tavoitteena on paitsi poliittisen päätöksenteon ja strategisen johtamisen vahvistaminen myös yleensä palvelutuotannon tehostaminen ja erityisesti kaupungin oman palvelutuotannon "iskukyvyyn" turvaaminen.

Tiedämme hyvin, että muutos aiheuttaa aina epävarmuutta. Se synnyttää kysymyksiä ja ikävä kyllä myös huhuja esimerkiksi kaupungin tarjoamien palveluiden järjestämisestä. On syytä toistaa, että kaupunkilaisten palveluiden turvaaminen edellyttää kaupungin panostusta myös oman organisaationsa laadun ja kilpailukyvyyn parantamiseen. Muun muassa liikelaitostamisella ja tilaaja-tuottaja -mallin käyttöönotolla tähdätään tähän päämäärään. Kilpailukyvyyn säilyttäminen ei onnistu missään organisaatiossa ilman oman toiminnan jatkuvaa kehittämistä.

Oman osaamisen kehittäminen tapahtuu myös pienin askelin. Niitä ovat kustannustietoisuuden lisääminen, aikaisempaa parempi töiden organisoiminen, kaupunkilaisten tarpeiden ennakointi ja oman työn laadun ja omassa työssä onnistumisen arvioiminen.

Kaupungin eri yksiköillä on runsaasti todisteita oman tuotantonsa kannattavuudesta ja kilpailukykyvyydestä. Tamperelaiset voivat luottaa kaupungin palveluksessa olevien ammattitaitoon ja sen kehittämiseen.

Tampereen kaupungin palveluksessa on kaikkiaan 15 000 ihmistä. Niinpä heidän kokemuksensa ja tuntemuksensa koskettavat tavalla tai toisella jokaista tamperelaista. Siksi on syytä muistuttaa, että kaikissa muutoksissa kaupungin henkilöstön työpaikat ovat säilyneet. Työtehtävissä on tosin tapahtunut muutoksia ja niihin on jatkossakin varauduttava.

Tampere vastaa mainittuihin haasteisiin myös seutuyhteistyötä tiivistämällä. Kaupunkiseudun kuntien yhteistyö on jo nyt varsin laajaa, mutta uudet reseptit ovat tarpeen. Sen verran nopeaa Tampereen kaupunkiseudun kasvu on.

Tärkeintä on, että kaupunkiseudun kunnat pääsevät yhteisymmärrykseen seutukunnan rakenteesta, maankäytöstä ja liikenteestä. Tämä ei ole itsetarkoitus. Tavoitteena on sellainen kaupunkiseutu, jossa ihmisten on hyvä elää ja heitä palvelevan ja työllistävän elinkeinoelämänkin toimintaedellytykset ovat hyvät. Päämäärään pääsemistä helpottaisi oleellisesti seudullinen oikeus-

vaikutteinen yleiskaava, jollainen muun muassa Oulun seudulla on.

Tiivistyvän yhteistyön pohjaksi on kuitenkin löydettävä hallintomalli, jolla yhteistyötä demokraattisesti ohjataan. Seutuyhteistyö on nyt viidakko erilaisia sopimuksia, joiden läpi kuntalaisten on vaikea nähdä. Käytännössä on joukko erilaisia malleja, joista Tampereen seudullekin jokin varmasti sopii.

Me emme välttämättä tarvitse vaaleilla valittua seutuvaltuustoa, mutta kuitenkin sellaisen poliittisen elimen, jossa kaikkien kuntien poliittiset päättäjät ovat mukana. Se mahdollistaa poliittisen vastuun kantamisen ja riittävän läpinäkyvyyden. Lisäksi se vahvistaa poliittisten päättäjien asemaa, valtaa ja vastuuta.

Jarmo Rantanen
Kaupunginjohtaja

Omalääkäri saattaa vaihtua, mutta vastaanotolle pääsee nopeammin

● Lääkäriasemille tulee kaikkiaan 13 uutta omalääkäriä. Lisäksi kaupunki ostaa 30 000 vastaanottokäyntiä yksityisiltä lääkäriasemilta.

Kun uudet terveyskeskuslääkärit aloittavat toimintansa kaupungin lääkäriasemilla toukokuun kuluessa, tietää se monelle omalääkäriin vaihdosta.

– Uusien lääkärin tulo muuttaa omalääkäripirejä, mutta toisaalta myös tietää entistä lyhyempiä odotusaikoja ja joustavampaa palvelua, lupaa perusterveydenhuollon vastaava ylilääkäri **Erkki Lehtomäki**.

Lehtomäki uskoo, että jatkossa kuntalainen pääsee kolmen päivän sisällä kiireelliseen hoitoon ja kiireetönkin hoito järjestyy noin viikossa.

Kolmetoista uutta omalääkäriä

Kaupungin lääkäriasemille on tulossa 13 uutta omalääkäriä, joista kahdeksan on palkattava kaupungin palvelukseen ja viiden lääkä-

rin työpanos ostetaan yksityiseltä Medisavo Oy:ltä.

Lääkäriasemien lisäksi uudesta työvoimasta saavat kaivatun osansa myös kouluterveydenhuolto ja neuvolat. Lisäksi kaupunki ostaa kuntalaisille vuodessa noin 30 000 vastaanottokäyntiä kahdelta yksityiseltä lääkäriasemalta.

Lääkärit sijoittuvat isoille lääkäriasemille

Kaupungin tiloihin sijoittuvista uusista omalääkäreistä hyötyvät lähinnä isot lääkäriasemat. Kaupungin omista lääkäreistä kolme asettuu lännen alueelle Tesoman, Lielahden ja Pyynikin lääkäriasemille. Itäisen alueen kolmesta uudesta lääkäristä kaksi tulee töihin Tammelakeskukseen ja yksi Linnainmaan lääkäriasemalle. Eteläisen alueen kahden uuden omalääkäriin toimipaikkana on Hervannan terveysasema, mutta toinen lääkäreistä hoitaa myös Kaukajärven asukkaita.

Viiden ostolääkäriin vastaanottotilat ovat Hervannan, Tesoman, Pyynikin, Tammelakeskuksen ja Linnainmaan lääkäriasemilla.

Uudet lääkärit on sijoitettu sen mukaan, miten lääkäriasemilta on löytynyt työhuoneita. Pienemmille asemille ei uusia lääkäreitä ole voitu tilanpuutteen takia sijoittaa.

Jos omalääkäri on lomalla, yksityislääkäri auttaa

Omalääkäripalveluja täydennetään ostamalla kuntalaisille vuoden sopimuksella noin 30 000 vastaanottokäyntiä kahdelta yksityiseltä lääkäriasemalta eli Suomen Terveystalolta ja Hakalääkäreiltä.

Suomen Terveystalon toimipisteet Tampereella ovat Lääkäri- ja laboratoripalvelu Tammer-Tutka, Lääkärikeskus Operon ja Lielahden lääkärikeskus. Hakalääkärit pitää vastaanottoaan Hakametsän liikekeskuksessa.

Kuntalainen ohjataan yksityiselle lääkäriasemalle, jos hänen omalääkäriensä on lomalla, eikä lääkäri ole sijaista.

Yksityisvastaanottoja voidaan käyttää apuna myös siinä tapauksessa, jos jonkun lääkärin väestövuorokauden osoittautuu liian suureksi. Potilaan ohjaa tarvittaessa yksityislääkärille kaupungin lääkäriasemalla työskentelevä sairaanhoitaja.

Sairaanhoitajat tekevät hoidon arviointeja

Suomen Terveystalolta ostetaan vuoden aikana noin 21 000 vastaanottokäyntiä läntisen ja eteläisen alueen asukkaille ja Hakalääkäreiltä noin 9 000 käyntiä itäisen alueen asukkaille.

Uusien omalääkäreiden lisäksi kaupungin lääkäriasemille palkataan kymmenen uutta sairaanhoitajaa, ja myös terveyspalvelujen neuvonta on saanut lisätyövoimaa.

Kuntalainen voi kääntyä oman lääkäriasemansa sairaanhoitajan puoleen, jos on sairastunut äkillisesti tai tarvitsee lyhytkestoisien sairaanhoidollisten toimenpiteiden, esimerkiksi ompeleiden poiston. Sairaanhoitaja voi kirjoittaa lyhyitä sairauslomia ja antaa hoito-ohjeita.

Terveyspalvelujen neuvontaan kuuluu sekä puhelinneuvontaa että Teuvo neuvoo -verkkohoitajapalvelua. Terveyspalvelujen puhelinneuvonta vastaa sairaanhoitoa ja terveyspalveluja koskeviin kysymyksiin joka päivä kello 7–22. Sairaanhoitajalta voi kysyä hoito-ohjeita ja hän opastaa myös hoitoon hakeutumisessa sekä ohjaa tarvittaessa oikeaan hoitopaikkaan. Terveyspalvelujen neuvontaa saa puhelimitse numerosta 10023.

Matkapuhelimesta soittaessa numero on 0600 92 323.

Terveystietoa koskeviin kysymyksiin voi hakea apua myös Internetissä olevan Teuvo neuvoo -verkkohoitajapalvelun välityksellä. Palveluun löydetään osoitteesta www.tampere.fi/terveyspalvelut.

Tuula Ala-Honkola

Vuoltsun taide- ja mediapaja ehkäisee nuorten syrjäytymistä

● Tampereenkielistä kauhukomediaa, vampyrireffaa ja erikoisia lyömäsoittimia. Käden taidoilla saa paljon aikaa.

Toimintakeskus Vuoltsun taide- ja mediapajan editointihuoneessa liimaillaan viimeisiä äänipätkkiä tulevaan menestyselokuvaan. Musikaaliguru **Andrew Lloyd-Webberin** tunnetusta teoksesta nimensä alkuidun saanut, mutta käänteiseksi muuttunut kuusiminuuttinen *Antichrist Superstar* ei olekaan mikä tahansa filmi. Se on Tampereen murretta estoitta käyttävä, **Sibeliuksen** Finlandiainkin tahdittama kauhukomedia.

Hollywoodin markkinointimiesten ei tarvitse oikeasti olla huolissaan uudesta kilpailijasta. *Antichrist Superstarilla* on vain yksi julkinen esitys. Tekijöille pikku filmi on kuitenkin paljon enemmän. Se on matka elokuvalmaisun saloihin, mutta myös tärkeä askel elämänpolulla.

– Tämä on leppoisa ja täydellistä, tunnustaa **Hanna Utriainen**, joka on yksi filmin tekijöistä.

Hanna ja kumppanit osallistuvat Käden taidot -projektin vajaan viiden kuukauden kurssille, joka tutustuttaa työttömiä nuoria taide- ja media-alan. Osallistujat, jotka ovat 17–25 -vuotiaita, saavat Vuoltsulla monipuolisen läpileikkauksen alan töistä.

Elokuvan lisäksi he tekevät esimerkiksi kotisivuja, tutustuvat lehtityöhön, luovaan kirjoittamiseen, valokuvaukseen ja improvisaatioon. Lisäksi osallistujat käyvät vaikkapa taidenäyttelyissä.

EU:n ESR-ohjelman rahoittama hanke käynnistyi syksyllä 2000, jolloin taide- ja mediapaja siirtyi Tampereen kaupungin kulttuuritoimen nuorisopalvelujen alaisuuteen. Projektissa on mukana myös Vuoltsun puu- ja metallipaja.

– Kaikki osallistujat tulevat omaehtoisesti työvoimatoimiston kautta. Suosio on ollut hyvä. Kaikki halukkaat eivät ole mahtuneet mukaan. Motivaatio on vahva, kertoo pajaohjaaja **Terhi Turkia**.

Taide- ja mediapajojen tavoitteena oli nuorisotyöttömyyden vähentäminen. Käden taidot -projektin tavoitteet ovat vielä laajemmat. Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen osaamista, elämänhallintaa ja osallistumista vahvistamalla ovat tulleet keskiöön. Pajatyöskentely tarjoaa lisäksi sosiaalista kanssakäymistä ja uusia ihmissuhdeverkkoja.

Etappi matkalla koulutukseen

Taide- ja mediapaja toimii monelle nuorelle väylänä kohti opintoja. Se antaa vinkkejä ammatin valintaan.

Oulusta Tampereelle puolitoista vuotta sitten muuttanut **Tiitu Veijola** on ollut työttömänä ylioppilastutkinnon jälkeen parisen vuotta. Haaveena on kirjallisuuden opiskelu yliopistossa. Käden taidot -projektin taide- ja mediapajan jakso sattui hänen kannaltaan hyvään aikaan. Omaehtoisuus ja motivaatio olivat vähenemässä.

– Jos en olisi täällä, viettäisin kai aikaa kotona. Olen tosi iloinen, että pääsin mukaan. Meillä on ollut hauskaa. Täällä saa luoda ja kokeilla uusia juttuja, joita voi tarvita tulevaisuudessa.

Tiitun ryhmä sai jo valmiiksi rakkautta, komiikkaa ja actionia yhdistävän

Taide- ja mediapajan kurssi on tuonut lisää mieltä Tiitu Veijolan arkeen.

Vapise Hollywood! Tampereen murretta vääntävän *Antichrist Superstarin* työryhmä Marjo Aaltonen, Hanna Utriainen, Kaisa Nurminen ja Tapani Ojaniemi tuo tekee Vuoltsun edit-tilassa uutta elokuvaestetiikkaa.

vampyrireffansa. Filmin tekijöihin kuuluu myös **Katja Aalto**, joka kirjoitti ylioppilaaksi Tammerkosken lukiosta.

– Tavoitteena on löytää ammatti graafisesta viestinnästä. Olen jo pyrkinytkin opiskelemaan, mutta toistaiseksi tuloksetta. En kuitenkaan anna periksi. Tämä kurssi vahvistaa valmiuksiani. Eteen on tullut jo paljon kiinnostavia uusia juttuja, kertoo Katja, jonka kotisivuja koristavat omat piirrokset.

Eero Honkanen, 17, ehti jo pyrkiä kesken kurssin Hervannan ammattioppilaitokseen audiovisuaalisen viestinnän

linjalle.

– Pajassa opitusta oli pääsykokeessa paljon hyötyä. Vain matikka jäi askarruttamaan. Saa nähdä kuinka käy.

Eeron kotisivut kertovat kahvin historian. Aihe syntyi hetken mielijohteesta, kun joku pyysi häntä hakemaan kahvia.

Vuoltsun alakerrassa toimiva puu- ja metallipaja on Käden taidot -projektin toinen osapuoli. Vaikka muodikas taide- ja media-ala onkin kaksikosta suosituimpi, myös puu- ja metallipuolelle on riittänyt nuoria. Yksi heistä on juuri siviilipalveluksensa Tampereen yliopistossa

Teatteri Eeva Sudesta Käden taidot -projektiin

Arja Hakulisen perustama Teatteri Eeva Susi -yhdistys perusti jo 1990-luvun alussa teatteriryhmiä nuoris- ja koulukoteihin. Tavoitteena oli auttaa syrjäytyneitä nuoria taiteen keinoin. Myöhemmin kohderyhmäksi tulivat myös työttömät nuoret. Kokeiluna käynnistynyt työmenetelmä pyrki luomaan psykologisesti ja pedagogisesti ajateltavan, verkostoituneen työpajamallin. Sen taustalla on pyrkimys vuorovaikutukseen, elämyksellisyyteen ja kulttuuriseen näkemykseen.

Ensimmäinen taide- ja mediapaja perustettiin Espooseen 1994 opetusministeriön rahoituksella. Samana vuonna yhdistys järjesti ensimmäisen taide- ja mediapajan ohjaajien kurssin. Sen avulla toimintamalli saatiin siirrettyä kahdeksaan kuntaan. Yhdistyksen taide- ja mediapaja aloitti Tampereella joulukuussa 1998.

Taide- ja mediapaja siirtyi kaupungille syksyllä 2000. Samaan aikaan käynnistyneen EU-rahoitteisen Käden taidot -projektin rahoitus on katkolla keväällä 2005. Jatko on vielä epäselvä. Tällä hetkellä ESR-rahoilla maksetaan kahden työntekijän palkat ja kaupunki antaa projektile tilat. Käden taidot -projektiin on osallistunut tähän mennessä noin 200 tamperelaisnuorta.

Käden taidot -projektin taide- ja mediapajan jakson osallistujista tehty seurantatutkimus kertoo, että noin 75 prosenttia vastaajista oli päässyt opiskelemaan. Monet heistä juuri taide- ja media-alaa.

lopettanut **Mikko Nenonen**, joka pääsi ylioppilaaksi vuonna 2000.

– Lähdin mukaan, koska halusin tehdä jotakin omilla käsilläni. En kuitenkaan usko, että tästä tulee minulle ammitta.

Mikko on jo ennättänyt rakentaa kierätysmetallista lyhdyn. Nyt on työn alla persoonallinen lyömäsoitin, joka on suunnittelijansa ainutkertainen tuote. Valmiina on vahva puukehikko.

– Soitan Drakes Medicinessä. Musiikkimme perustuu improvisaatioon. Tämä lyömäsoitin tulee tarpeeseen, myhäilee Mikko, joka ei itsekään ole vielä täysin varma soittimensa lopullisesta muodosta.

Puu- ja metallitöitä ohjaava **Johanna Hyyryläinen** sanoo, että pajan tavoitteena on tarjota osallistujille järkevää käsi- ja tekemistä.

– Monelle tämä on yksi etappi matkalla pääsykokeisiin. Toisille riittää työttömyyden katkaiseminen ja osallisuus.

Matti Wacklin, teksti
Ari Järvelä, kuvat

Vihreällä viikolla tehdään vanhasta uutta

Kansainvälistä Vihreää viikkoa vietetään Tampereella jo toisen kerran, tänä vuonna teemana on vastuullinen kuluttaja. Viikolla 31.5.–5.6. on tiedossa monenmoista ympäristöaiheista säpinää. Voit esimerkiksi tuoda vanhoja hyväkuntoisia kirjoja ympäristötietokeskus Moreeniaan ja ottaa tilalle "uusia" vaihtohyllystä. Kirjoja voi tuoda jo edellisellä viikolla. Moreenia on Vihreällä viikolla avoinna tiistaista torstaihin 10–18. Moreenia löytyy patosillalta vesivoimalasta osoitteesta Satakunnankatu 13 b.

Tiistaina 1.6. voivat vaippaikäisten äidit, isät tai muut sukulaiset opetella Moreeniasa kangasvaippojen ompelua kello 10–18. Lapsille on leikkimurkkaus. Moreenia ottaakin vastaan ompelutarvikkeiksi flanellitai froteekangaspaloja, vanhat pyyhkeetkin käyvät.

Keskiviikkona 2.6. jatketaan ompelun ja käsityön merkeissä tekemällä vanhasta uutta Moreeniassa kello 10–18. Tarjolla on ohjausta, materiaalia ja ideoita.

Torstaina 3.6. on kello 13–18 Moreenian ja Sähkölaitoksen edustalla ulkotapahtuma, jossa esittäytyy mm. Joutsenmerkki ja joukko yrityksiä ympäristöystävällisine tuotteineen. Kompostikäymälän rakentamisesta on tarjolla tietoa. TKL jakaa kesäaika- tauluja ja Tampereen Vesi hanatuoretta vettä täytettäviin pulloihin.

Vihreä Viikko huipentuu Maailman ympäristöpäivään 5.6., jolloin Tallipihalla järjestetään perinteinen Mältninrannan juhla kello 12–15.

Vihreän viikon ohjelmasta tarkempaa tietoa www.tampere.fi/moreenia

Liikennelaitos siirtyy jälleen kesäkauteen

Liikennelaitos siirtyy kesäkauden aikatauluihin 31.5. Vuorovälit harvenevat jonkin verran edelliskesien tapaan hiljaisempaa kysyntää vastaaviksi.

Linjat 19 ja 24 jäävät kesän ajaksi tauolle. Linja 25 liikennöi edellisestä poiketen myös viikonloppuisin. Linjalla 28 liikennöidään viikonloppuisin suoraan Aitolahdentietä pitkin. Linjoilla 5, 6, 14 ja 20 ei liikennöidä viikonloppuisin.

Kesän aikataulut ovat voimassa 8.8. asti.

Hae aikataulukirja jakelupisteestä

Kesän aikataulukirjaa ei sen lyhyen voimassaoloajan vuoksi jaeta joka kotiin. Kirjan voi noutaa ilmaiseksi liikennelaitoksen neuvonnasta, liikennelaitoksen toimistosta Nekalasta (Jokipohjantie 24), linja-autoasemalta, rautatieaseman R-kioskista, Keskustorin Juvenes- ja Elintarvike -kioskeista, kirjastotalo Metsosta sekä kaikista sivukirjastoista Tampereella. Aikataulukirjaa voi kysellä viikosta 22 lähtien.

Liikennelaitoksen neuvonta Keskustorilla (Aleksis Kiven katu 18) on suljettu kesä- ja heinäkuun lauantait. Neuvonta palvelee kesä- ja heinäkuussa maanantaista perjantaihin klo 8–18. Puhelinneuvonta palvelee normaalisti. Numerossa 0100 0506 (0,66 e + pvm) vastataan aikataulu-, reitti- ja löytötavaratiedusteluihin arkisin klo 8–20, lauantaisin klo 8–15 ja sunnuntaisin klo 11–18. Automaattinen aikataulu- ja reittineuvonta palvelee suomeksi ympäri vuorokauden numerossa 0100 0505 (0,44 e/min + pvm).

Alpakkapariskunta muutti Särkänniemeeseen

● Särkänniemen elämyspuiston kesäutuudet ovat ainakin lasten mieleen.

Lasten Eläintarhan tuoreimmat asukit ovat lempeitä alpakoita. Veikeän näköiset alpakat ovat laamansukuisia kamelieläimiä ja ne ovat harvinaisen näky koko Euroopassa.

Nykyään alpakkaa pidetään sekä lemmikkieläimenä että villaa tuottavana kotieläimenä. Alpakoita on kahta eri tyyppiä. Huacayalla on paksumpi villapeite, kun taas surin villa on punoutunut kierteisesti. Särkänniemestä löytyy kummankin tyyppin edustaja.

Alpakka on kotoisin Andien jyrkanteiltä 4 000–5 000 metrin korkeudesta. Nykyään ylänköjen asukit ovat kesyntyneet, eikä alpakkakantoja enää esiinny villinä. Alpakat viihtyvät laumoissa ja ne pitävät kontakta toisiinsa hiljaisella yminällä sekä seuraamalla toistensa eleitä ja asentoja.

Kesän laiteutus on Ipanaarion Pikku Hinaaja. Laivaseikkailun kyydissä pienimmätkin pääsevät vanhempiensa seurassa vauhdin maakuun.

Planetaariossa matkataan punaiselle planeetalle

Planetaarion uutuusohjelma kertoo ihmiskuntaa vuosituhansien ajan kiinnostaneesta punaisesta planeetasta, eli jännittävästä ja mystisestä Marsista.

Mars-ohjelma kertoo historiallisista Marsiin liittyvistä uskomuksista sekä Marsin vanhoista ja uusista tutkimuksista. Mars ja sen hurjat maisemat kutkuttavat miljoonien ihmisten mielikuvitusta niin nykyisin kuin ennenkin. Mars on antiikin Rooman sodan jumala, ja planeetan pinnalla on nähty käsin tehtyjä kanavia, joskus pieniä vihreitä miehiäkin.

Ohjelma on toteutettu 3D-animaatiotekniikalla ja siinä hyödynnetään planetaarion uutta laajakuvavideojärjestelmää.

Alpakat ovat Särkänniemen Lasten Eläintarhan uusimmat asukkaat. Toisin kuin sukulaisensa laamat, ne ovat säyseitä ja lempeän näköisiä.

Liikennelaitoksen uusi tietopalvelu on käyttäjänsä näköinen

● Matkakortin saldo ja omien tärkeiden linjojen seuraavat lähtöajat löytyvät helpposti Internetistä tai matkapuhelimesta.

Haluatko tarkistaa jo kotona, mikä on matkakorttisi saldo?

Nyt se onnistuu uuden informaatiopalvelun kautta joko Internetissä tai matkapuhelimella WAP-palveluna.

Johonki -työnimellä aloittanut palvelu tarjoaa tietoa matkakortin saldon lisäksi sen käyttö-tiedoista, matkustajamääristä, ajankohtaisista asioista ja aikatauluista.

Palveluun pääsee Internetissä osoitteessa www.tampere.fi/tkl/johonki.html. Rekisteröitymisen yhteydessä palve-

luun syötetään oman matkakortin numero sekä enintään viisi itselle tärkeää bussilinjaa ja kymmenen pysäkkiä.

Ajankohtaista -osio näyttää sekä yleiset, kaikkia TKL:n asiakkaita koskevat tiedotteet että niitä linjoja ja pysäkkejä koskevat tiedotteet, jotka rekisteröityessä on valinnut itselleen kiinnostaviksi. Aikataulut -osio näyttää valittujen linjojen seuraavat lähdöt.

Kortin saldo- ja käyttötiedoista palvelu näyttää saldon lisäksi muutaman viimeisen käyttökerran ajan (päivämäärä ja kellonaika) sekä euro-määrän. Plusmerkkinen määrä tarkoittaa rahan latausta kortille ja miinusmerkkinen veloitusta kortilta.

Kausikorteista näytetään jäljellä oleva käyttöaika.

Matkustajamäärät -osiossa palvelu kertoo niiden linjojen matkustajamäärät, jotka rekisteröityessä on merkinnyt itselleen kiinnostaviksi. Edellisen vuorokauden matkustajalaskenta valmistuu päivittäin aamuvarhaisella, jonka jälkeen tuoreet tiedot ovat nähtävissä palvelussa. Edellisen päivän lisäksi palvelu näyttää edellisen kuukauden matkustajamäärät.

Jatkossa palvelua on tarkoitus kehittää siten, että rahan tai kauden lataaminen matkakortille onnistuisi myös Internetin kautta. Tämä vaatii kuitenkin uudenlaisen matkakortin kehittämistä.

Keksi palvelulle nimi!

Palvelun kautta voi jättää myös palautetta ja osallistua kilpailuun, jossa liikennelaitos etsii palvelulle nimeä. Parhaat ehdotukset palkitaan matkakortin latauksilla.

Palvelu on alkanut kokeiluvaiheella, joka kestää toukokuun loppuun. Tämän jälkeen palvelua kehitetään saadun palautteen pohjalta.

Hanne Tamminen

Kaupunkikierroksilla tarjotaan ananaksia ja ylhäistä elämää

● Tampere tulee kesällä tuksi kävelen, hevoskyydillä ja linja-autolla.

Tampereen historiasta tulevat ensin mieleen pumputin plikat, masuunin miähet, punatiiliset piiput ja koneiden jylhä jyske.

– Mutta on tasavallassa ja työväen kaupungissa aikoinaan elänyt ikioma ”kuninkaallinen perheemmekin”, Finlaysonin puuvillatehdasta hallinnut Nottbeckin suku, matkailuopas **Arja Tuominen** muistuttaa.

– Patrunessa, syntyyään siniverinen eli oikea kreivitär, oli tottunut hovitapoihin ja noudatti niitä Tampereelle päädyttyäänkin. Esimerkiksi kamarineitsyillä oli ankara urakka ylläisen vaatevaraston huollossa, Tuominen kuvailee.

Finlaysonin palatsin pöydät notkuivat eritoten silloin, kun itse Venäjän keisari ja Suomen suuriruhtinas suvaisi kunnioittaa patruunaperhettä visiiteillään. Tarjolle kannettiin eksoottisia ananaksia suoraan omista kasvihuoneista ja vastavierailuille Pietariin karautettiin uljailla ratsukoilla, joista muistoksi Tampereelle jäi hiljattain entistetty Tallipiha.

Lisää tarinoita kiehtovasta ”ylhäisten elämästä” on luvassa opastetuilla kävelykierroksilla, joita järjestetään kesätorstaisin 1.7. alkaen.

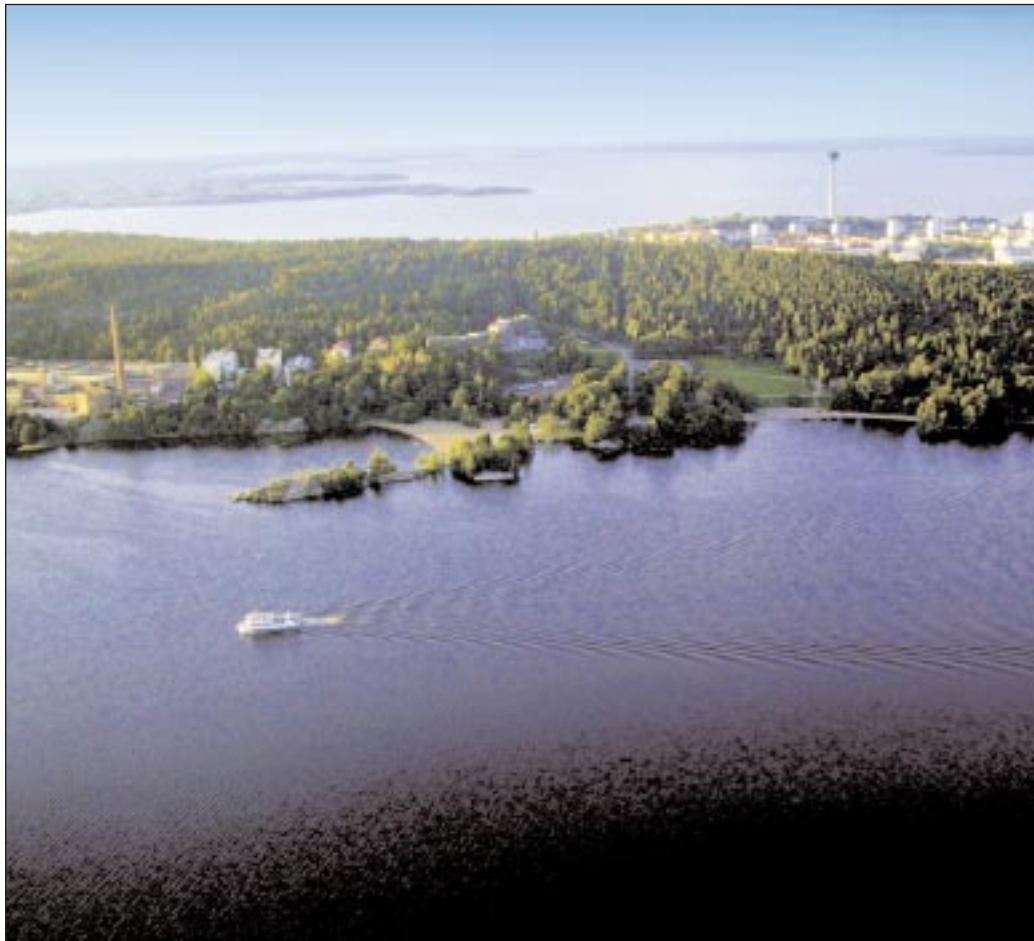
Myös Työväen keskusmuseon erilaisilla teemakierroksilla tutustutaan Finlaysonin alueeseen; Kummituksen kepponen on erityisesti lapsille tarkoitettu jännittävä aikamatka menneisyyteen.

Terttu-tammalla pääsee kaupungille

Tallipihasta kuuluu jälleen aitoa kavioiden kopsetta, kun Terttu-tamma aloittaa kesätyönsä. Tertun vetämien komedien vankkureiden kyytiin kaupunkia katselemaan pääsee keskiviikkoisin, torstaisin ja perjantaisin 23.6.–31.8.

Näyttelijä **Asko Sahlman** johdattaa yleisönsä Kadun kulttuurikuiluun eli tamperelaiskirjailijoiden jalanjäljille maanantai-iltaisin. Yhden miehen kävelyteatteriesitykset alkavat 7. kesäkuuta.

Tiistaiehtoisin jaloitellaan oppaan kanssa kaupungin sydämessä Tammerkosken rannoilla, keskiviikkoisin kuullaan, minkälaisia tarinoita Tam-

Tamperetta kannattaa ihailia myös vesiltä. Jos omaa venettä ei ole, risteilyjä järjestetään niin Näsijärvellä kuin Pyhäjärvelläkin.

pereen patsailla, monumenteilla ja muistomerkkeillä on kerrottavanaan. Suosituimpiin suvikieroksiin kuuluva Hehkuva Hatanpää vie lauantaisin vihreään arboretumiin ja ruusutarhan huu- maavaan tuoksuun.

Sunnuntai-iltapäivisin patikoidaan pitkin Pispalan katuja, kujia, polkuja – ja tietysti portaita.

Tunnelmallisia hautausmaakävelyjä järjestetään läpi kesän kaikilla kaupungin kirkkomailla.

Päivittäisellä kiertoajelulla 1.6.–31.8. (ei juhannuksena) nähdään näppärästi kahdessa tunnissa Tampereen parhaat palat ja kauneimmat maisemat, joita ihailaan muun muassa Pyynikin näkötorjasta. Tällä kierroksella opastus on suomen lisäksi englanniksi. Liikkeelle lähdetään matkailutoimiston edestä klo 14.

Tarkat tiedot opastetuista kierroksista saa kaupungin matkailutoimistosta, verkko-osoitteesta www.tampere.fi/matkailu ja kesemmällä myös paikallisista lehdistä. Tampereen kaupungin matkailutoimisto, Verkatehtäankatu 2. Puh. 3146 6800, touristbureau@tampere.fi.

Päivi Ikonen

Kello käy taas raatihuoneen julkisivussa

Keskustorilla kulkevat näkevät jälleen tarkan kellonajan, kun raatihuoneen julkisivun peittävään pressuun asennettiin kello.

– Kello laitettiin kaupunkilaisten pyynnöstä, kertoo projektipäällikkö **Jukka Harjula** kaupungin tilakeskuksesta.

Alunperin pressuun oli maalattu kello, jonka maalausta viisareista ei aikaa kannattanut katsoa.

– Ihmiset ovat tottuneet katsomaan raatihuoneen kelloa, ja meille tuli soittoja joissa kaivattiin kelloa takaisin. Niinpä sitten laitoimme kellon tulle paikalle.

Kaupunkilaisten pyynnöstä raatihuone kertoo taas oikean kellonajan.

Koko kesä hupun alla

Työt raatihuoneessa ovat edenneet suunnitellusti. Uusi katto on käytännössä valmis ja julkisivun rappaustyö saatiin käyntiin huhtikuun lopulla. Sisällä raskaimmat työt alkavat olla takana ja maalauksissa ja muussa pintatyössä ollaan pitkällä.

– Suuria yllätyksiä ei ole tullut vastaan, mutta vanhan talon remontissa joudutaan aina tekemään pieniä muutoksia suunnitelmiin, Harjula toteaa.

Talon värikäs huppu hallitsee keskustorin näkymiä koko kesän ajan. Harjulan mukaan remontoitu talo paljastuu pressujen alta elo-syyskuun vaihteessa.

Kaiken pitäisi olla valmiina lokakuun alun Tampereen päivään mennessä.

Janne Elonen, teksti ja kuva

Viheralueohjelma on viittä vaille valmis

Tampereen Viheralueohjelma on valmistumassa. Kaupunkilaiset voivat antaa vielä palautetta ohjelmasta, sillä ohjelmaluonnos tulee nähtäville toukokuun aikana palvelupiste Frenckelliin ja Viheralueohjelman Internet-sivuille www.tampere.fi/ytoto/puisto/vao/. Nähtävilläolosta ja palautteenantomahdollisuuksista tiedotetaan erikseen. Ohjelma hyväksytään kesän aikana ensin teknisessä ja ympäristölautakunnassa ja sitten valtuustossa.

Viheralueohjelma on pitkän tähtäimen toimintasuunnitelma, joka määrittelee viheralueiden yleiset kehittämistarpeet, -tavoitteet ja -toimenpiteet vuoteen 2014 asti.

Ohjelman laadinnassa on ollut mukana laaja osallisten joukko: viheralueiden käyttäjät ja muut sidosryhmät sekä kaupungin viheralueita ylläpitävät yksiköt. Asukkaat ovat voineet vaikuttaa mm. asukastilaisuuksissa ja Internetin välityksellä. Viheraluekyselyssä selvisi, että asukkaiden mielestä viheralueiden käyttöä haittaavat eniten roskaaminen ja ilkeävalta, hoitamattomuus, melu ja saasteet.

Viheralueiden kehittäminen on ohjelman tärkein osio. Suurin osa toimenpiteistä voidaan toteuttaa toimintatapoja tarkistamalla ja uudistamalla. Lisäresursseja tarvitaan esimerkiksi koulu- ja päiväkotipihojen kunnostamiseen, keskustapuistojen perusparannukseen, koirapuistojen rakentamiseen ja leikkipaikkojen välineiden uusimiseen.

Tampere saa meluntorjunnan toimintasuunnitelman

● Tampereelle laaditaan meluntorjunnan toimintasuunnitelma vuosiksi 2005-2010. Suunnitelma sisältää pitkän ajan strategian melun torjumiseksi sekä meluntorjuntaan ja meluhaittojen vähentämiseen liittyviä tavoitteita ja toimenpiteitä.

Myös hiljaisten alueiden määrittäminen ja niiden säilyttämiseen tähtäävät toimet sisällytetään toimintasuunnitelmaan.

Toimintasuunnitelmassa käsitellään tie-, lento- ja raideliikenteen melua sekä ulkona käytettävien laitteiden ja liikkuvien koneiden melua.

Melualueilla asuu lähes neljännes tamperelaisista

Viime vuonna valmistunut kantakaupungin liikennemeluselvytys oli työn ensimmäinen vaihe. Melualueilla asuu yhteensä 47 650 tamperelaisista, joten meluongelma koskettaa suurta joukkoa kaupunkilaisista.

Ympäristömelu koetaan yhdeksi Euroopan

kaupunkien suurimmista ympäristöongelmista.

Ensimmäinen yleisötilaisuus meluntorjunnasta pidettiin 15.4. Nikolainsalissa. Siellä esiin nostettiin muiden muassa lentomelun aiheuttamat melupiikit, raideliikenteen yömelu, liikennemelu eri puolilla kaupunkia, nopeusrajoitukset, Ratinan musiikkitapahtumat, teollisuuslaitosten ympäristöluopien valvonta, yökerhojen edustojen ”yö-ralli”, raskas liikenne asuntoalueilla ja rakenteiden, kuten autotalliin, heppoisuus meluasteina.

Ennakolta melua voidaan torjua parhaiten liikennesuunnittelulla ja maankäytön suunnittelulla. Teknisiä toimenpiteitä ovat esimerkiksi hiljaisempien kulkuvälineiden ja työkoneiden valinta.

Melun leviämistä voidaan rajoittaa melusteiden ja rakenteiden avulla.

Meluntorjuntasuunnitelman laadintaa voi seurata osoitteesta www.tampere.fi/ymparistosuojelu/meluntorjuntaohjelma. Toimintasuunnitelmasta valmistuu luonnos syksyllä.

Suunnitelman laadinnasta vastaa kaupungin yhdyskuntapalvelut ja työn toteutuksessa avustavat Suomen Akustiikkakeskus Oy ja Diskurssi Oy. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä kaupungin viranomaisten, tamperelaisien ja muiden sidosryhmien kanssa.

Tarja Nikupaavo-Oksanen

Raskas liikenne on yksi suurimpia melun aiheuttajia.

Tampere näytti tältä vuonna 1880. Etualalla Frenckellin tehtaat ja koski.

Tampere syntyi Tammerkosken kartanon pelloille

● **Kuningas Kustaa III:n päätöksellä Ruotsi-Suomen valtakuntaan perustettiin Tampereen kaupunki vuonna 1779. Asukkaita oli silloin alle 200. Matka kartanon pelloilta nykyiseen 200 000 asukkaan kaupunkiin on ollut pitkä.**

Kun Tampereen kaupunki 225 vuotta sitten perustettiin kosken länsirannalle, sen asukkaat elivät maalaismaista elämää. Näin siitä huolimatta, että Tammerkosken kylästä oli jo 1600-luvun puolella ryhdytty rakentamaan kauppapaikkaa. Tampereesta ei kehittynyt kaupan keskusta, vaikka nykyisellä kaupunkialueella vielä 1700-luvun lopullakin pidettiin vuosittain kahdet markkinat. Meren rannalla sijaitsevien kaupunkien palvelumahdollisuudet olivat paremmat. Turku hallitsi Tammerkoskenkin maisemissa käytyä kauppaa.

Uuden kaupungin aloittaessa se sai leipänsä ainoasta elinkeinostaan, maataloudesta. Ruis ja ohra olivat pääviljalajit. Jos perunasta oli jotain kuultu, sitä ei kuitenkaan viljelty. Perunan tehtävää hoiti nauris.

Kuvaavaa on, että uutta kaupunkia ryhdyttiin rakentamaan Tammerkosken kartanon pelloille, joilla ei ennen kaupungin perustamista ollut yhtään rakennusta. Ensimmäinen asemaakaava tehtiin 300–400 asukasta varten, joille arvioitiin riittävän 50–60 tonttia. Sen ajan tonttipolitiikan mukaan jokainen halukas sai tontin ilmaiseksi kaupungilta. Ne jaettiin arpomalla.

Vuoteen 1819 mennessä kaupungin rakentamiseen varattu alue, joka rajoitui idässä koskeen ja lännessä Näsilinnankatuun sekä pohjoisessa ja etelässä

kaupunkia reunustaviin järviin, oli jo rakennettu.

Uuden kaupungin elämä perustui omavaraistalouteen. Niinpä kaupunkilaisten siat tonkivat kyläraiteja, ja kukot keikkivat elinvoimaa tuoksuvilla tunkioilla.

Arkipäivässä tarvitsemansa uudet tiedot ja taidot tamperelaiset ammensivat kaupungin ympärillä sijaitsevista kartanoista. Niiden omistajat liikkuivat pal-

jon niin kotimaassa kuin ulkomaillakin tuoden mukanaan uutta tietoa ja uusia ajatuksia.

Valistunutta väkeä löytyi myös pappiloista. Monet papit olivat paitsi läksynsä lukeneita myös kiinnostuneita käytännön asioista. Kartanoiden ja pappiloiden nokkelimmat piit ja rengit saattoivat oppia paljon ympärilleen katselemalla. Pappien merkitystä kuvastaa hyvin se, että koko Tampereen synnylle

antoi ison panoksen Lempäälän kirkkoherra **Erik Edner**.

Käsityöläisten kaupungiksi

Jos maaseudulla viljelystapojen kehittämisestä, sivistysharrastuksista ja uusista tavoista huolehtivat kartanot ja pappilat, vastaavaan ylsivät kaupunkien säätyläiskodit. Vapaakaupunkioikeuksien myötä Tampere oli 1800-luvun alussa muuttunut käsityöläisten kaupungiksi, josta herrasväkeäkin löytyi. Vuonna 1805 Tampereella oli 523 asukasta, joista säätyläisiä oli 79, kauppiaita ja porvareita 111, käsityöläisiä 264, ajureita sekä työmiehiä 40 ja muita 30.

Ensimmäisten tamperelaisten joukossa oli myös Tammerkosken molemmat rannat omistaneen Hatanpään kartanon palkollisia. Moni heistä aloitti uuden elämän ajureina.

Maanviljelijöitä ei enää 1800-luvun alussa kaupungista löytynyt. Tämä johtui siitä, että vapaakaupunkioikeuksilla tuettiin nimenomaan kaupan, käsityön ja teollisuuden kehittymistä. Samalla maanviljelys kiellettiin kaupunkilaisilta kokonaan. Kotieläimet ja kasvimaat toki sallittiin.

Ruotsin vallan päättyessä vuonna 1808 Tampere oli pieni sisämaakaupunki, jonka pääelinkeinoiksi olivat nousseet käsityöammatit. Kaupungissa

oli vain yksi tehtaana pidettävä laitos ja senkin työntekijät olivat laskettavissa yhden käden sormin. Tehtas oli **Abraham Häggmanin** perustama paperitehdas kosken keskiputouksen varrella. Tehtaan suuruutta kuvastaa se, että kun tehtaan tuotanto vuonna 1806 oli suurimmillaan, se mahtui kymmeneen hevoskuormaan.

Itse Venäjän keisari **Aleksanteri I** oli matkallaan suuriruhtinaskunnassaan ihastunut Tammerkosken putouksiin ja suunnitellut niiden valjastamista teollisuuden käyttöön. Keisarin suunnitelmista ryhtyi tunnetusti tekemään totta englantilainen **James Finlayson**.

Ajatus Tammerkosken valjastamisesta teollisuuden käyttöön ei kuitenkaan ollut uusi. Se oli käynyt jo Lempäälän kirkkoherran Erik Ednerinkin mielessä. Sen oli oivaltanut myös Tampereen perustaja **Kustaa III**.

Tampereen savupiipputeollisuuden perustaa alkoi rakentaa Finlayson. Hänen haaveensa menestyvästä valimosta ja konepajasta kariutuivat ja suunnitelmat muuttuivat. Finlayson myi tehtaansa lääkäri **Georg Adolf Rauchille** ja kauppias **Carl Samuel Nottbeckille**. Oli kuitenkin tultava aina 1800-luvun toiselle puoliskolle ennen kuin käsityöläisten kylästä oli tullut tehtaalaisten kaupunki.

Heikki Näreikkö

Tampereen perustuskirja

Kuningas Kustaa III allekirjoitti Tampereen kaupungin perustuskirjan Gripsholmin linnassa 1.10.1779. Perustuskirja on nahkakantinen kultaisin ornamentein ja kuningas Kustaa III:n vaakunalla koristeltu pergamenttiasiakirja. Kooltaan se on 32x41 cm. Kirjaan kuuluu myös sinetti.

Perustuskirjan alkuperäinen teksti on ruotsinkielinen; vuonna 1780 siitä julkaistiin virallinen, suomennos, joka löytyy osoitteesta www.tampere.fi/arkistot/kaupunginarkisto/perustuskirja/.

Perustuskirjan liitteenä oli maanmittari Daniel Hallin suunnitelman pohjalta valmistunut asemakartta, jossa näkyvät suunnitellut tontit ja kadut sekä kaupungin rajat.

225-vuotis-juhla viikon ohjelmasta löytyy jokaiselle jotakin

Tampere juhlistaa ensi syksynä 225-vuotista taivaltaan paitsi perinteisellä Tampereen päivällä myös erityisellä juhla viikolla. Kaupunkilaisille tarjotaan monipuolista ohjelmaa ja liki kaikki tapahtumat ovat maksuttomia.

Lapsia muistetaan kolmipäiväisellä Sekoa sanoihin -sanataidetahtumalla, joka pidetään Pakkahuoneella 24.–26. lokakuuta. Kahtena ensimmäisenä päivänä on luvassa muun muassa musiikkia, tanssia ja teatteria myös lasten omina esityksinä. Ensimmäisenä päivänä yleisönä ovat päiväkotien lapset ja koululaiset, toisena lapsiperheet. Esillä on myös pirkanmaalainen sanataideopetus.

Kolmantena päivänä on vuorossa lastenteatteriesitys, joka kootaan viidestä kuuden minuutin osuudesta. Ahaa-teatteri, Komedioteatteri, Tanssiteatteri MobitaDansco, Teatteri 2000 ja Teatteri Mukamas tuottavat jokainen tyyllillään oman osansa, joista kootaan puoli tuntia kestävä Puna-hilikka -esitys.

Nuorille järjestetään oma SuperLine bänditapahtuma perjantaina 1. lokakuuta. Sen pitopaikka ja ohjelma ovat vielä auki. Eläkeläisille puolestaan on tarjolla Pakkahuoneessa 28. syyskuuta Elon polkuja -tanssit.

Tiedettä ja taidetta

Myös Tampere Filharmonia ja Mansetti osallistuvat juhla viikon musisointiin. Edellisen konsertti on 30. syyskuuta Tampere-talossa ja jälkimmäisen 3. lokakuuta Hervannan elokuva-teatterissa.

Teatteri Telakka tarjoaa Työväen Keskusmuuseon tiloissa Verstasantologian. Eläkkeellä oleva metallimies **Heikki Halonen** on kirjoittanut entisistä työvereistaan kuvauksia, jotka esitetään monologeina Tampereen historiaan sidottuina.

Tampere klubi järjestää kaksipäiväisen symposiumin, jossa 27.–28. syyskuuta pohditaan ainakin demokratiaa.

Suunnitteilla on myös luentosarja, jossa tarkastellaan Tamperetta eri näkökulmista. Aiheena on Tampereen historia, arkkitehtuuri, teatteri, kuvataide ja kirjallisuus. Luennot sisältävät myös puheenvuoroja aiheesta Minun Tampereeni. Luentosarja päättyy 3. lokakuuta Metsossa pidettävää tilaisuuteen, jossa on mukana tamperealaisia kirjailijoita. Osa luennoista saatetaan pitää juhla viikon ulkopuolella. Luennot ovat osa työväenopiston normaaleja yleisöluentoja.

Metsossa järjestetään myös Värit ja viivat -seminaari, jossa käsitellään lastenkirjojen kuvittamista.

Erilaisia näyttelyitä

Juhla viikon ohjelmaan sisältyy myös erilaisia näyttelyitä. Kun raatihuone on remontissa, sen saleissa olevat taideteokset ovat nähtävillä Tampereen Taidemuseossa kesä-elokuussa. Taideteokset viedään takaisin raatihuoneelle 1. lokakuuta mennessä, jolloin siellä pidetään juhla vastaanotto kutsuvieraille. Keskustorin remonttia väistänyt Kaupunki kasvaa -patsas saa 1. lokakuuta uuden sijoituspaikan.

Tampereen kaupungin keskusvirastotalolla on 20. syyskuuta – 4. lokakuuta Tampere-aiheinen valokuvanäyttely. Myös Tampereen perustaja **Kustaa III** on esillä. Metsossa on puolestaan Tampereen Teatterin 100-vuotisjuhlanäyttely.

Juhla viikon ohjelmaan kuuluu myös Tampereen palkinnon ja Teknisen luovuuden palkinnon jako.

Juhla viikolle on suunnitteilla vielä muutakin ohjelmaa, josta kerrotaan suunnitelmien täsmennyttyä. 225-vuotisjuhliin liittyy luonnollisesti perinteisen Tampereen päivän vietto. Senkin ohjelma on tavallista runsaampi.

Tanssin vuosi huipentuu suureen suven juhlaan

● **Tanssi on loistava tapa ylläpitää kuntoa ja nauttia hyvästä seurasta. Ja se sopii ihan jokaiselle.**

Kalevan uintikeskuksen alakerrasta kaikaa rytmikäs humpppa.

– Ottakaa parit! Yks – kaks – kol, nyt lähtee..., ohjaaja **Terttu Hasa** vauhdittaa ja Tampereen Kuntoliikunnan senioritanssijat pyörähtävät lennokkaasti lattialle.

Ryhmä on syksystä lähtien ja pikku hiljaa taitia tiivistäen harjoitellut 2. kesäkuuta pidettävää Ikäihmisten Tanssin vuoden pääjuhlaa varten. Pyynikin palloiluhallissa soi silloin seniorihumpppa, mutta ikäihmisten tanssi on toki paljon muutakin kuin humpppaa.

– Tanssi Suveen -juhlassa nähdään tansseja, jotka sopivat ikääntyneiden harrastettaviksi. Esiintyjä tulee yli 200 ja yleisöä mahtuu noin 900.

Sinikka Mäkelän ohjaamassa kansantanssin yhteisesityksessä on mukana sata tanssijaa eri yhdistyksistä.

Toinen iso yhteisesitys on **Minna Niemelän** ohjaama Senioritanssi, yhteys sihteeri **Aulikki Kuusela** Tampereen kaupungin vanhusten palveluista kertoo.

Ikäihmisten toimintakyvyn edistämiseksi työskentelevä Elonpolkuja-yhteistyöverkosto on nimennyt vuoden 2004 Tanssin vuodeksi. Tarkoituksena on tehdä mainiota liikunta- ja seurustelu-

muotoa tunnetuksi ikäihmisten harrastuksena ja innostaa uusia ihmisiä mukaan.

Tanssi tuo kuntoa ja ystäviä

– Tanssi ylläpitää kuntoa, ketteryyttä ja tasapainotaitoa, virkistää mieltä ja karkottaa yksinäisyyttä. Monen mielestä tärkeintä on juuri mukava yhdessäolo, Aulikki Kuusela kiteyttää tunnelman.

Samaa vakuuttavat Kuntoliikunnan senioritanssijat. Liikunnan ilo ja yhdessäolo vetävät tanssimaan.

– Kun tanssii, ei lääkäreitä tarvitse. Kotona kun liikkuu, kolottaa; täällä ei kolota yhtään. Ja täällä on hieno porukka. Tämä on virkeätä väkeä, moni käy myös kaupungin liikuntatoimen senioritansseissa ja tanhuamassa, **Aira Vaarankorpi, Anna Valtanen, Eila Roivas, Eila Kokkonen ja Mirja Wilkman** nauravat.

He lähtevät Tanssin vuoden pääjuhlaan iloisella mielellä samanhenkisiä ihmisiä tapaamaan. Esiintymiskokemusta on jo kertynyt oman seuran juhlista, Tampere-talosta, Helsingin stadionilta ja Pirkkahallista.

– On mahtava haaste saada tanssia isossa porukassa, **Anja Harinen** sanoo.

Hän on viihtynyt Kuntoliikunnan senioritanssijoissa vuodesta 1995. Liikunta ja reippaat musiikkikappaleet miellyttävät tanhuamistakin harrastavaa Harista.

– Täällä on ystäviä, hän sanoo.

– Aina tarvittaessa saa kysyä. Ohjaajat ovat miellyttäviä, naiset kehuvat.

Monen mahdollisuuden harrastus

– Mielestäni tanssi sopii kenelle vaan. Se antaa haastetta myös älynystyröille. Tärkeintä lienevät hyvä musiikki, yhdessäolo ja iloinen hyvä porukka, Hasa arvelee.

Hän toivottaa tervetulleiksi myös nuoremmat eläkeläiset. Ryhmän keski-ikä on nyt noin 70 vuotta.

– Ikäihmisille sopivia tanssimuotoja löytyy runsaasti. Toivoisimmekin, että ihmiset uskaltaisivat kokeilla uusiakin tansseja, Aulikki Kuusela toteaa.

– Yhdistyksissä harrastetaan paljon esimerkiksi kansan- ja senioritansseja. Myös itämainen tanssi on löydetty, samoin rivitanssi ja jopa flamenco. Useimmat tanssikoulut tarjoavat kaikenikäisille mahdollisuuksia. Lavatanssi on myös suosiossa.

Kuuselan mukaan eläkeläiset kaipaisivat lisää tavallisia tanssipaikkoja. Moni haluaisi pyörähdellä muuallakin kuin ravintoloissa.

– Toivottavasti Tanssin vuosi edistää asiaa.

Tanssi Suveen -juhla on myös valtakunnallisen Kunnossa kaiken ikää -ohjelman alueellinen tapahtuma. Tilaisuudessa esittää tervehdyksensä teemavuoden suojelija **Teija Sopanen**.

Juhla pidetään Pyynikin palloiluhallissa 2.6. kello 14. Juhlaa edeltää Jo joutui armas aika -musiikkihartaus Aleksanterin kirkossa kello 13. Valtakunnallinen senioritanssitapahtuma pidetään Pirkkahallissa 3.6. kello 12–16. Yleisö on tervetullutta mukaan.

Jaana Kalliomäki, teksti
Ari Järvelä, kuva

Ikäihmisten Tanssin Vuoden pääjuhlassa nähdään useita tanssiesityksiä. Senioritanssin yhteisesityksessä ovat mukana myös Tampereen Kuntoliikunnan senioritanssijat.

Tampereen luonto kutsuu kesäretkelle

● **Luontoon tutustumisen voi aloittaa heti omasta lähipiiristä. Uusia elämyksiä löytää jo naapurikaupunginosasta.**

Ympäristösihteeri **Lasse Kosonen** mietiskelee tovin, kun häneltä kysyy hyviä luontoretkikohteita Tampereella.

–Tampere on voimakas kasvukeskus ja hyvät viheralueet jäävät helposti rakentamisen jalkoihin. Kauppi-Niihamasta löytyy hienoja kohteita, esimerkiksi Tuomikallio ja Soukonvuoren lehto.

– Villilänsaassa on pieni luonnonvarainen viheralue, jossa elelee tiheä linnusto. Toukokuisena aamuna korva leppää siellä keskellä lintujen konserttia, johon osallistuvat lehto- ja mustapäakerut, peipot, pajulinnut, sirittäjät, kirjosiopot ja rastaat. Myös Iidesjärvi on arvokas helmi keskellä kaupunkia, Kosonen luettelee.

Kosonen on vetänyt jo vuosikaudet kaupungin järjestämiä luontoretkiä, joille voi osallistua tänäkin kesänä. Myös luontoyhdistykset ja jotkut kaupunginosayhdistykset järjestävät retkiä.

Tampereen Hervantalaiset ry:n puheenjohtaja **Hannele Kaskinen** kertoo, että asukasyhdistys on järjestänyt Her-

vannassa kesäisin muutaman luontoretken. Tietoa ajankohdista saa Hervantalan Sanomista.

–Tänä kesänä järjestetään esimerkiksi villivihannesretki, jonka aikana opetellaan luonnonkasvien keräilyä, käsittelyä ja käyttöä.

– Lisäksi järjestämme linturetken ja opastetun retken uudella Hervantajärven luontopolulla. Se valmistui viime kesänä ja on nyt merkitty kunnolla. Hervantajärven ja Suolijärven ympäristöön voi tutustua myös itsenäisesti nelivärioppaan avulla. Opasta saa vapaa-aikatalolta, Lindforsinkatu 5, huoneesta 214.

Maalaismaisemiin pääsee Teiskon suunnalla

Maalaismaisemaa ja Tampereen arvokkaita luontokohteita löytyy Teisko-Aitolahden alueelta. Siellä sijaitsee esimerkiksi Tampereen suurin luonnonsojelualue Vattula sekä lukuisia perinnebiotooppeja ja lehtoalueita.

Tampereen ympäristönsuojeluyhdistys on hoitanut Teiskon alueella Koivulan niittyä ja Isomurron hakaa niittotalokoin. Varapuheenjohtaja **Kaija Helteen** mukaan työ on ollut erittäin arvokasta. Niittyjen arvokkaat kasvit, kuten ketokatkero ja noidanlukko, ovat alkaneet elpyä. Kaikille avoimet talkoot pidetään tulevanakin kesänä.

Tietoa Tampereen luonnosta löytyy osoitteesta www.tampere.fi/ymparisto. Alkuun pääsee myös Tutustu Tampe-

Halimasjärven luonnonsuojelualueen luonto on monipuolinen soineen, rantoineen, kallioineen ja lehtoineen.

reen luontoon -oppaan avulla, jota on saatavissa ympäristötietokeskus Moreeniasta, Satakunnankatu 13 b ja palvelupiste Frenckellistä, Frenckellinaukio 2 B. Niistä saa myös luontopoluista kertovia opasvihkosia.

Syvällisempää tietoa Tampereen arvokkaista luontokohteista löytyy tämän vuoden alussa ilmestyneestä Tampereen arvokkaat luontokohteet -raportista. Sitä myydään 15 euron hintaan Moreeniassa ja palvelupiste Frenckellissä. Se löytyy myös Internetistä osoitteesta www.tampere.fi/ymparisto ja *sieltä julkaisut ja selvitykset*.

Tarja Nikupaavo-Oksanen

Kuukauden kysymys

Tunnistimia liikennevaloissa?

Tampereen kaupungin Internet-sivuilla sanottiin, että on olemassa ilmeisimpiä havaitsemaan liikkuvat ja pysähtyneet ajoneuvot tai jalankulkijat. Miksi niitä ei voisi käyttää erittäin hankalakuksessa risteyksessä, nimittäin Särkänniemen valoissa?

Kuinka monta autoa tarvitaan tulemaan pois huvipuistosta päin, että valot vaihtuvat, vai eikö tunnistinta ole? Montako jalankulkijaa tarvitaan seisoskelemaan, että valot vaihtuisivat?

Joka-aamuinen ja iltainen odottelu, kiirehtiminen bussiin, valot eivät vaihdu vaikka kuinka hakkaat nappia, tien molemmin puolin. Rantatien ruuhka on tietysti autoilijaparoille kamalaa, mutta tarkoitus olisi kai myös pystyä ylittämään katu kävellen.

Punaista päin

Vastaus

Paasikiventien ja Laiturikadun liittymän liikennevaloliittymä toimii yhteenkytkettynä muiden Paasikiventien valoliittymien kanssa. Yhteenkytkentäohjelmia on kaikkiaan viisi, jotka ovat käytössä eri vuorokauden aikoina.

Yhteenkytkentäohjelmat toimivat tietyn kiertoajan puitteissa, kiertoaika on jaettu eri vaiheisiin. Samassa vaiheessa ei voi esiintyä toistensa kanssa törmäysuhassa olevia tulosuuntia. Lisäksi alueella käytetään alueellista Spot-ohjausta, joka poikkeaa yhteenkytkentäohjelmista siten, että kiertoaika vaihtelee liikennetilanteen mukaan.

Ajoneuvoilmaisimilla seurataan

liikennettä eri tulosuunnilla ja vihreän ajan kesto perustuu sen hetkisiin liikennemääriin. Kuitenkin on tietty minimivihreän aika, jonka vihreä valo palaa aina kun tulosuunnalla on liikennettä.

Kun esimerkiksi Laiturikadulta on tulossa autoja, rekisteröi ajoneuvoilmaisimella sen ja suunta tulee vihreäksi kulkukaaviossa määritetyssä vaiheessa, oli suunnalla tulossa sitten yksi tai useampia autoja. Vihreän vaiheen pituus on riippuvainen ajoneuvojen määrästä.

Jalankulkijan painonapilla vastaavasti jalankulkija pyytää itselleen vihreää, joka toteutuu kulkukaaviossa määritetyllä hetkellä.

Kyseisen valoliittymän jalankulkijapainikkeet on varustettu kosketuskytkimillä, ja jo ensimmäinen kevyt painallus välittää vihreän pyynnön ohjauskojeelle. Painikkeen alaosan syytyvä valo ilmoittaa viestin menneen perille, useammat painallukset eivät nopeuta vihreän vaiheen alkamista ja hakkaaminen voi vaurioittaa painiketta.

Paasikiventie on Tampereen vilkkaan ajoneuvoliikenteen väylä ja liikennemäärät ovat moninkertaiset verrattuna Laiturikatuun ja näin ollen se saa enemmän vihreää aikaa kuin Laiturikadun suunta.

Simo Moisio
suunnitteluinsinööri

Palstalla julkaistaan Kansalaiskioskissa (www.tampere.fi/osallistuminen) kysytty kysymys ja vastaus siihen.

Kesän luontoretkiä

● Sunnuntai 16.5. Iidesjärven luontopolku

Tutustutaan Iidesjärven linnustoon ja kasvillisuuteen rantoja kierrellessä. Vaikka järven linnusto on köyhtynyt 1970-luvulta lähtien, siellä voi yhä havaita satoja naurulokkeja, silkkiuikkuja, nokikanoja, haapanoita, lapasorsia ja sotkia. Polku päättyy Iidesjärven lintutornille. Kierros kestää 3–4 tuntia. Lähtö klo 10.00 Iidesjärven länsipäästä Lokintaipaleen kohdalta.

● Helatorstai 20.5. Viikinsaari

Retki kasvistoltaan ja linnustoltaan monipuoliseen. Saarelta on löydetty 253 putkilokasvilajia, joista arviolta 150 alkuperäisiä. Lähtö klo 10.00 Laukontorin laivarannasta. Muista laivamaksu (aikuiset 5,5 euroa, eläkeläiset ja opiskelijat 4,5 euroa, lapset 2 euroa, perhelippu 12 euroa).

● Sunnuntai 30.5. Villilänsaari

Hieno koivikon konsertti tarjoaa mieleenpainuvan luontolähtymisen, kun kymmenet lintuparit kuuluttavat revii-reitään. Pesintälinnustoon kuuluvat pyrstötiainen, kultarinta ja pikkusieppo. Valkoselkätikka ja kuhankeittäjäkin ovat vierailleet saarella. Alueella asustaa myös paljon puhuttu liito-orava. Kierros kestää 1,5 tuntia. Tapaaminen kello 10.00 Villilänsaaren parkkipaikalla.

● Sunnuntai 6.6. Niemen sahan alue

Entisen kaatopaikan alueelle on joskus haudattu ilmeisesti virolaista kalkkikiveä. Tästä syystä sinne on kehittynyt uskomattoman monipuolinen kasvillisuus lukuisine harvinaisuuksineen. Lähtö klo 10.00 Lentävänniemen koulun pihalta, Lentävänniemenkatu 3..

● Sunnuntai 13.6. Luonnonkukkien päivän retki

Kauppi-Niihaman metsäalueella tutustutaan tuoreen kangasmetsän ja osittain myös lehtometsän kasvillisuuteen. Kokoonnutuminen Tenniskeskuksen p-alueella, Toimelankatu 8, kello 14.00. Ota mukaan saappaat ja kasvio. Oppaana Matti Kääntönen.

● Sunnuntai 18.7. Vaakkolammin-Likokallion alue

Vaakkolammin alueen rauhoittaminen luonnonsojelualueeksi on vireillä. Alueella kasvaa runsaasti kulttuuriperäistä kasvilajistoa sekä harvinaisia sammalia. Runsaan lahoppuuston ansiosta myös pikkutikka pesii alueella. Lähtö klo 10.00 Kaarilan koululta, Vallerinkatu 11.

● Sunnuntai 25.7. Niihaman alue

Kierrellään Niihamajärven ympäristössä ja poiketaan myös Soukonvuoren arvokkaassa lehdossa. Eläinlajistoon kuuluu mm. mäyrä. Lähtö klo 10.00 Niihaman majalta

● Sunnuntai 1.8. Halimasjärven luonnonsojelualue

Halimasjärven alueelta löytyy järvenrantaa, soita, kallioalueita jyrkänteineen, puroja, lähde, siirtolohkareita, kuusimetsikkö ja lehto. Kasvisto on runsas ja sienistökin monipuolinen. Lähtö klo 10.00 Halimasjärven lounaispään uimarannalta.

● Sunnuntai 8.8. Sieniretki Teiskon Vattulan säästömetsään

Vattulan säästömetsä rauhoitettiin 1959 ja se on Tampereen ensimmäinen luonnonsojelualue. Tampereen ainoa edustava vanha aarnimetsä on hyvää sienimaastoa. Lähtö klo 10.00 Sorilasta Kaitavedentien ja Pulesjärventien risteyksestä omin kulkuneuvoin.

● Lauantai 14.8. Ketotalkoot Koivulan niityllä ja Iso-Murron haassa Teiskossa.

Lähtö kello 9.00 Vanhalta kirkolta kimpakyydein. Tysy järjestää työkalut ja tarjoaa retkieväät. Lisätietoja ja ilmoittautumiset Kirsti Raulo, puh. 045-676 9902. Järjestäjinä Tampereen ympäristönsuojeluyhdistys ja OK opintokeskus.

Lisäksi kesällä järjestetään **retki lepakkojen maailmaan**. Ajankohta ilmoitetaan myöhemmin osoitteesta www.tampere.fi/ymparisto.

Vapriikin kesässä on koruja ja moottoripyöriä

● Kesällä museokeskus Vapriikissa on Samurain ja Tiedon palatsin ohella myös muita mielenkiintoisia näyttelyitä.

Triennaaliksi muodostunut Suomalainen Koru 4 esittelee 21 tekijältä uusia ja ennen julkaisemattomia korutaideteoksia.

Korutaide on Suomessa vielä nuori ja suurelle yleisölle tuntematon nykyaikaisen muoto. Käsitteenä korutaide sekoitetaan usein korumuotoiluun ja varsinkin uniikkeihin käsityönä valmistettuihin studiokoruihin. Korumuotoilussa ja uniikkeissa studiokoruihin on kuitenkin kyse aivan erilaisesta lähestymistavasta ja näkökulmasta kuin korutaiteessa. Korutaide lähestyy korua puhtaasti taiteen näkökulmasta, jossa oleellista on taiteellinen ilmaisu.

Pärinäpoikia ja näyttäviä menopelejä

Mikä sopisi kesään paremmin kuin moottoripyörät! 1950-luvun moottoripyöräkulttuuria esittelevä näyttely muistelee pärinäpoikia ja heidän harrastustaan. Esillä on näyttäviä menopelejä ja muis-toja Speedway-radalta ja Pyyntin ajoista.

Syyskausi aloitetaan jääkiekolla. Lätkässä kortteihin esittelee korttien keräilyharrastusta. Jääkiekon keräilykortteja on Suomessa julkaistu sarjamuotoisesti vuodesta 1965 alkaen. Keräilyyn kiinnostavuus perustui osittain sarjojen kustantajien tekemiin keräilykirjoihin. Täysi kansio palkittiin jääkiekkomailalla, kirjalla tai muulla palkinnolla.

Vapriikin loppuvuoden uudet näyttelyt:

- Suomalainen Koru 4 15.5.-5.8.
- Moottoripyöriä 18.6.2004-10.4.2005
- Lätkässä kortteihin 9.9.2004-9.1.2005
- Orinoco 23.10-31.3.2005
- Tina Enghoff: Tunsiko kukaan? 8.10.2004-9.1.2005
- Ami Hyvärinen: Ero - video-installaatio 11.11.-28.11.

Jääkiekkomuseon näyttelyssä tulee olemaan esillä yli 20 täyttä keräilysarjaa.

Vapriikin syksyn tapaus on Venezuelan Orinoco-joen intiaanien kulttuurista kertova näyttely lokakuussa. Värikkäät korut, aseet ja käyttöesineet kertovat joen varrella elävien intiaaniheimojen menneisyydestä ja nykypäivästä. Aineistoa on kerätty 12 heimon parista, joista osa elää edelleen perinteiseen tyyliin metsästäen ja keräillen. Osa heimoista on ottanut käyttöönsä joitakin nykyajan keksintöjä arkea helpottamaan.

Vapriikin kesässä muistellaan 1950-luvun moottoripyöriä.

Reetta Lepistö

Museoviikko kutsuu kulttuurin pariin

● Valtakunnallista museoviikkoa vietetään jälleen 17.-23.5.2004. Tampereen museot tarjoavat viikon aikana monipuolista ohjelmaa. Kaikkiin Tampereen museoihin on museopäivänä eli tiistaina 18.5. ilmainen sisäänpääsy

Sara Hildenin museo

Lapsille suunnattu Nassikkanavigointi viikonloppuna 15.-16.5. Lisätietoja: www.tampere.fi/culture/laku/

Koko viikonlopun ajan nassikkapassilla ilmaiseksi sisään (norm. maksu huvipuiston alueelle 4 euroa, alle 6-v. ilmaiseksi). Museossa tasatunnein ohjattua croquis-piirustusta klo 12-17.

Kansainvälisenä museopäivänä ti 18.5. Nassikkanavigointipassilla ilmaiseksi sisään Museossa tasatunnein ohjattua croquis-piirustusta klo 12-17.

Museo ja Café Sara avoinna klo 11-18. Särkänniemi, puh. 03 3144 3500, www.tampere.fi/hilden

Vapriikki

Vapriikissa on tarjolla ylimääräisiä yleisöopas-

tuksia Samurai- ja Tiedon palatsi -näyttelyihin. Tiistaina opastettu kierros alkaa klo 17, ke-su klo 14.

Tiistaina 18.5. vietetään kansainvälistä museopäivää. Vapaa pääsy Vapriikin näyttelyihin klo 10-18! Nassikkanavigoinnin työpajat klo 11-15

Alkuaika-näyttelyn työpajassa voi kokeilla ki-venhiontaa ja maalata rituaalikuvaan kalliota! Työpajat alkavat klo 11, 12, 13, ja 14.

Jääkiekkomuseon pelipajassa testataan pelitekniikkaa maalaisimulaattorilla klo 11-15.

Vapriikin Museoviikko huipentuu japanilaisen musiikin viikonloppuun.

Lauantaina 22.5.

klo 13-14 Professori Timo Leisiö luennoi aiheesta Japanin musiikki. Vapaa pääsy klo 15.15-16Koto soikoon! Eva Alkula ja Minna Padilla esittävät koto- ja kantelemusiikkia. Vapaa pääsy.

Sunnuntaina 23.5.

klo 13-14 Säveltäjä Pehr Henrik Nordgren luennoi aiheesta Japanin musiikki.

Vapaa pääsy. klo 16 Taikorumpuworkshopin loppukonsertti. Mukana The helsinki Koto Ensemble, Riikka Länsisalmi työpajansa kanssa ja Kulttuuri- osuuskuunta Uulun työpajat. Vapaa pääsy.

Viikonlopun ajan Vapriikissa on esillä Tampereen yliopiston musiikintutkimuksen laitoksen opiskelijoiden kokoama Japanin musiikkia käsittelevä näyttely.

Avoimna ti, to-su 10-18, ke 19.5. 11-18.

www.tampere.fi/vapriikki

Muumilaakso

Museoviikon tapahtumiin liittyvä lapsille suunnattu Nassikkanavigointi viikonloppuna 15.-16.5. Lisätietoja: www.tampere.fi/culture/laku/ Koko viikonlopun ajan ostamalla nassikkapassin pääset sisään useisiin Tampereen kaupungin museoihin. Muumilaaksossa Runokioski la-su klo 11-14.

Kansainvälisenä museopäivänä, ti 18.5., Nassikkanavigoinnin runokioski Muumilaaksossa klo 12-14. Vapaa pääsy Muumilaaksoon ti 18.5. klo 9-17.

Muumilaakso ja sen Kauppapuoti avoinna ti-pe klo 9-17, la-su klo 10-18; huom! helatorstaina 20.5. klo 10-18.

www.tampere.fi/muumi

Tampereen taidemuseo

Vuoden nuori taiteilija 2004 Kim Simosson -näyttely ti-su klo 10-18, myös Helatorstaina. Yleisöopastus la ja su klo 15.

Vapaa pääsy tiistaina 18.5., pääsymaksut 5 euroa / 2 euroa.

Leikkikenttä-uutisia kesällä 2004

- Toiminta-aika 1.6.-24.6.2004 klo 8-15
- Kuukausimaksu 51,30 euroa (sisältää ruokailun)
- Päivämaksu 5,30 euroa (sisältää ruokailun)
- Kuukausimaksu 35,40 euroa (omat eväät)
- Päivämaksu 3,70 euroa (omat eväät)
- Ikäraja 4-10 vuotta

Tule yksin tai kavereiden kanssa viettämään mukavaa alkukesää. Leikkikentillä retkeilläään, pelataan, urheiltaan, leikitään, askarrellaan ym...

Ilmoittaudu, kysele, tiedustelee... leikkikenttä voi olla lähempänä kuin tiedätään...

Erkkiälän leikkitoimintakeskus puh. 222 0042
Hennerin leikkitoimintakeskus puh. 344 0213
Härmälän päiväkotit puh. 265 6605
Linnainmaan päiväkotit puh. 363 1985
Teljän päiväkotit puh. 317 4435
Erityiskoululaisten kesähoito puh. 261 7724

Tampereen kaupunki / Päivähoito

Koululaisille lisää toimintaa aamuihin ja iltapäiviin

● **Ensimmäisen ja toisen luokan oppilaiden koulupäivää edeltävää aamutoimintaa ja koulupäivän jälkeistä iltapäivätoimintaa laajennetaan Tampereella ensi syksynä.**

Laajentamista varten tehdyn kyselyn perusteella on odotettavissa, että kerholaisia on tulevana syksynä 750 enemmän kuin viime vuonna. Kaikkiin eri kerhojen piirissä on ensi syksynä arviolta 1 950 lasta.

Varsinaiset hakuajat kerhoihin olivat huhti-

kuussa. Kerhopaikan järjestymisestä tulee tietoa kotiin toukokuun loppuun mennessä.

Kaupungin nuorisopalveluiden ja koulutoimen järjestämiä kerhoja on tulossa 35 nykyisen 31 sijasta. Monissa kerhoissa voidaan lisätä kerholaisten määrää lisäämällä henkilökunnan määrää. Lisävaroin on mahdollista perustaa myös rinnakkaisryhmiä kerhoihin.

Tokaluokkalaiset mukaan kerhoihin

Eniten kerholaisten määrää kasvattaa tokaluokkalaisten mahdollisuus saada kerhopaikka. Tähän asti heitä on ollut kerhossa vain, jos kerhossa on ollut tilaa. Kaikista toisen luokan oppilaisista kerhossa on tällä kaudella 8 %, kun ensi syksynä määrän oletetaan olevan 35 %. Myös seurakunnan ja yhdistysten kerhotoiminta jatkuu. Sosiaalitoimi järjestää edelleen kerhotoimintaa erityiskoulujen oppilaille.

Uutena toimintamuotona alkaa aamutoiminta. Sitä on kello 8–10, mikäli kysyntää on riittävästi ja tilat järjestyvät. Aamutoimintaan on vähemmän tarvetta kuin iltapäivätoimintaan. Lopullinen tarve saattaa selvitä vasta koulun lukujärjestysten perusteella.

Vanhemmilla on oikeus hakea myös osittaista hoitovapaata siihen asti kunnes lapsi päättää toisen luokan kevätlukukauden. Tästä saa lisätietoja KELASTA.

Lisäksi perhepäivähoitajilla on mahdollisuus ottaa koululainen aamu- ja/tai iltapäivähoitoon.

Kaupunki täyttyy tanssista, musiikista ja häähumusta

Pispalan Sottiisi kutsuu tamperelaiset jälleen viettämään iloista festivaalia kesäkuun alussa. Kaupunki täyttyy häähumusta, kun sottiisi tanssii ja esittelee erilaisia hääperinteitä aina keskipothjalaisista Pennihäistä afrikkalaisiin häätapoihin asti.

Festivaali tuo Tampereelle 1 500 kotimaista tanssijaa ja soittajaa. Kotimaisena pääesiintyjänä on vuoden kansantanssiryhtye Ottoset Kaustiselta, ja kansainvälistä hääunnelmaa tuovat esiintyjät Burkina Fasosta, Intiasta, Italiasta, Unkarista, Ukrainasta ja Venäjän Karjalasta.

Sottiisin aikana Tampereen Keskustori täyttyy paitsi musiikista ja tanssista myös maalaismarkkinoista, kun pirkanmaalaiset kädentaitajat esittelevät töitä ja taitojaan Pirkan Kylätorilla. Illan hämärtyessä Keskustorin teltassa soi folkin lisäksi kotimainen viihdemusiikki. Lavalle astuvat muun muassa **Vesa-Matti Loiri** ja **Paula Koivuniemi**.

Joka toinen kesä järjestettävä Pispalan Sottiisi tanssii ja soi tänä kesänä 18. kertaa. Tapahtuman järjestävät Suomen Nuorisoseurojen Liitto ja Tampereen kaupunki yhteistyössä Hämeen Nuorisoseurain Liiton kanssa.

Pispalan Sottiisi Tampereella 1.-6.6.
Lisätietoja: www.sottiisi.net

Lastenkulttuurimatalla kohti kesää

Maakunnan toiset lastenkulttuuriviikot Lasten Pirkkaset jatkuvat 23.5. asti. Eli vielä ehtii mukaan!

Yhdessä tilassa Haiharassa

Haiharan kartanoalue on lasten taide- ja kulttuurikeskus. Päärakennuksessa on koko perheelle elämyksellinen ja muuntuva näyttely Yhdessä tilassa. Mukana taiteilijat **Kanerva Niemelä**, **Mirva Sopanen**, **Satu Hyriäinen** sekä Sara Hildén -akatemian opiskelijat.

Eläinten hullut kahvikestit pidetään tallirakennuksessa. Mukana taiteilijat **Teemu Luoto** ja **Catharina Kajander**.

Pihapiirissä taiteilija **Minna Elorannan** ja koululaisten ympäristötaidetta.

Alue ja näyttelyt avoinna 30.5. asti ma-pe klo 9-18, la-su klo 12-18. Vapaa pääsy. Järj. Tampereen kulttuuritoimi.

HulinaHyrrä pyörii taas!

HulinaHyrrä pyörii Tampere-talossa ja Sorsapuistossa 22.5. kello 10-15.

Kuudennen HulinaHyrrän tähtinä loistavat lasten itsensä lisäksi Suomen eturivin esiintyjät. Tänä vuonna pikkuväen tapahtuman pääesiintyjänä on Simo Taikuri. Tähän ilmaiseen huviin pääsee mukaan toukokuussa jaettavilla vapaalipulla.

Kouluikäisten omassa HulinaHyrrä-konsertissa ison salin lavalle nousee Suomen viime vuon-

na eniten levyjä myynyt artisti Pikku G. Konsertit pidetään 22.5. klo 17.15 ja 19.30. Konserttiliput ovat myynnissä Lippupalvelussa, kaikki liput 10 euroa.

Pilvenhattarapäivä Haiharassa

Pilvenhattarapäivä 23.5. on päivä jolloin kaikki nousevat oikealla jalalla. Kesän avausjuhla Haiharassa klo 14-18. Päivä täynnä vaaleanpunaisia unelmia, runoja, tanssia ja musiikkia. Piknik-korit ja hellehatut mukaan. Vapaa pääsy. Järj. Tampereen kulttuuritoimi ja Haiharan nukketeatteri.

Katso lisää lastentapahtumia <http://www.tampere.fi/culture/laku/>

Nuorisopalveluiden kesämeninkiä

● Viikinki-seikkailut

Viikinkiseikkailu I
31.5.-5.6.2004 (1.-2. luokkalaiset)
Viikinkiseikkailu II
5.6. - 12.6.2004 (3.-4. luokkalaiset)
Viikinkiseikkailu III
12.6.-19.6.2004 (5.-6. luokkalaiset)
Viikinkiseikkailu IV
19.6.-24.6.2004 (1.-2. luokkalaiset)
Leirimaksu 10 euroa / päivä
Antaverkan leirikeskus, Ylöjärvi

Elämysleiri 3.8.-8.8.2004

Antaverkan leirikeskus, Ylöjärvi
12-15 -vuotiaille monipuolisia elämyksiä mm. seikkailua metsissä ja järvellä sekä rentoa yhdessäoloa. Leirimaksu 80 euroa.

Vuoltsun päiväleirit

Leirit on tarkoitettu 7-10 -vuotiaille. Päiväleirit kello 9-16
I 31.5.-4.6.2004; 35 euroa
II 7.6.-11.6.2004; 35 euroa
III 14.6.-18.6.2004; 35 euroa
IV 21.6.-24.6.2004; 28 euroa
V 28.6.-2.7.2004; 35 euroa, tanssipainotteinen

Vapaita leiripaikkoja voi tiedustella 17.5. alkaen Vuoltsun Nuorten tiedotus- ja palvelupisteestä, puh. 215 5890, avoinna ma-pe 8.30-17

Kesäkerhotoimintaa 7-10-vuotiaille

Koivistonkylässä 31.5.-2.7.2004 ja

26.7.-6.8.2004, Koivistonkylän nuorisokeskus, Lehvänkatu 9
Leinolassa 31.5.-2.7.2004 ja 2.-6.8.2004 Leinolan nuorisokeskus, Sammalladonkatu 1
Kaukajärvellä 31.5.-2.7.2004 ja 2.-6.8.2004 Kaukajärven vapaa-aikatalo, Käättytie 3
Tesomalla 31.5.-2.7.2004 ja 2.-6.8.2004 Tesoman nuorisokeskus, Kohmankaari 9
Kissanmaalla 31.5.-2.7.2004 Kissanmaan koulun iltapäiväkerhon toimitila, Teiskontie 28
Lentävänniemessä 31.5.-2.7.2004 Lentävänniemien nuorisokeskus, Männistökuja 2
Kerhot maanantaista perjantaihin klo 9-15, viikkomaksu 10 euroa, sisältää ohjauksen ja ohjelman, mukaan omat eväät. Peruutukset ja tiedustelut kulttuuritoimen asiakaspalvelusta, puh. 3146 6137 tai Merts Tamminen, puh. 3146 5190

Nuorisotalotoimintaa 12-17-vuotiaille

Linnainmaan nuorisokeskus on avoinna 31.5.-2.7. ma-ke klo 15-21, to klo 12-18 (retkipäivä) ja pe klo 17-22. Tiedustelut Linnainmaan nuorisokeskus, puh. 363 6335 tai Merts Tamminen, puh. 3146 5190

Kämmenniemen nuorisokeskus on avoinna 31.5.-2.7. ma, ke, to klo 15-21 ja ti klo 10-16. Perjantain aukioloajat ovat 4.6. klo 20-07 (yönuokku), 11.6. klo 14-23 ja 18.6. klo 15-21. Tiedustelut Kämmenniemen nuorisokeskus puh. 378 5531 tai Merts Tamminen puh. 3146 5190

Lasten luontoseikkailu Lehtisaaressa

Seikkailuretkiä 6-11-vuotiaille lapsille Viikinsaaren naapurisaareen Lehtisaareen. Lähdöt

Viikinsaaren neuvontapisteestä 8.6.-30.7. ti-pe klo 11 ja 14. Mukaan mahtuu ilmoittautumisjärjestyksessä 10 lasta/retki. Retken kesto noin 2h. Seikkailuretket ovat maksuttomia, lasten laivalippu Viikinsaareen maksaa 2 . Omat eväät mukaan!
Tiedustelut ja ilmoittautumiset: Kulttuuritoimen asiakaspalvelu puh. 3146 6137 tai Merts Tamminen, puh. 3146 5190.

Lasten liikennepuisto

Ohjattua liikenneopetusta 6-10 -vuotiaille Kalevan Keskuspuistossa, Joukahaisenkatu 10
Avoinna 1.6.-31.8. ma-pe 9-15 ja la 10-14. VAPAA PÄÄSY! (Sateella suljettu!). Tiedustelut puh. 215 5890

Vuoltsun aukioloajat

Nettikahvila Vuoltsu avoinna kesä-elokuussa ma-pe klo 12-18
Askartelu avoinna 31.5.-24.6. ma-pe klo 11-16, suljettu 25.6.-1.8., avoinna 2.-6.8. ma-pe klo 11-16
Savipaja suljettu 31.5.-7.8.
Askartelun ja savipajan ilta-aukiolo alkaa 9.8. Saleihin ja kerhohuoneisiin voi varata päivävuoroja kesä-elokuussa ma-pe klo 9-16.30. Iltavuoromahdollisuus kesä- ja elokuussa tiistaisin ja torstaisin klo 20.30 saakka. Heinäkuussa ei iltavuoroja. Valokuvaboratoriot ja videopaja: aikoja varattavissa kesä-elokuussa klo 9-16. Nuorten tiedotus- ja palvelupiste avoinna ma-pe klo 8.30-17
Toimintakeskus Vuoltsu, Vuolteenkatu 13, puh. 215 5890

Hervanta saa uljaan tietotorin

Hervannan kirjasto saa kaupungin toisen tietotorin. Tori avataan maanantaina 17.5. kello 11.00. Samalla kirjasto saa käyttöönsä kokonaan uusia tiloja katutasosta. Tietotorin kanssa uusiin tiloihin muuttaa lehtilukusali.

Tietotorilla henkilökunta opastaa tarvittaessa tietokoneen, sähköpostin ja Internetin käytössä. Tavoitteena on tiedonhankinta- ja tietoyhteiskuntatietojen edistäminen sekä etä- ja itseopiskelun tukeminen. Hervannan tietotorilla on 18 asiakastyöasemaa.

- Aiemminkin kirjastossa on ollut nettikoneita, mutta nyt toiminta on laajempaa ja lisäksi tarjolla on käyttäjäkoulutusta, kertoo osastonjohtaja **Raili Sihvonen** Hervannan kirjastosta.

Hän odottaa, että koneille riittää käyttöä.

- Asiakkaat ovat kovasti kyselleet tällaista toimintaa. Ja Sampolan kokemusten perusteella koneet käyvät varmasti koko ajan täydestä.

Kaupunginkirjaston ensimmäinen tietotori avattiin juuri Sampolan kirjastossa viime syksynä.

Hervannan kirjaston tietotori on mukana Ci-bernarium-nimisessä EU-hankkeessa. Se on laaja EU:n ja Latinalaisen Amerikan yhteistyöhanke, jota koordinoi Barcelonan kaupunki. Hankkeen tarkoituksena on sähköisten palvelujen, Internetin käytön sekä kansalaisten tietoyhteiskuntavalmiuksien kehittäminen.

Yhtenä päätavoitteena on kansalaisten välisen digitaalisen kuilunaventaminen. Hankkeen budjetti on noin 3 miljoonaa euroa, josta Tampereen osuus on noin 130 000 euroa. Hankkeen rahoittaa EuropeAID.

Pohjolankadun varrella palvellaan maahanmuuttajia

● **Haarlan vanha paperitehdas, myöhemmin poliisikoulunakin toiminut teollisuusrakennus Pohjolankadun varrella kuuluu Tampereen kansainvälisimpiin paikkoihin.**

Ulkomaalaistoimiston sosiaali- ja terveysaseman, Pirkanmaan tulkkikeskuksen ja turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskuksen sisälläan pitävässä talossa on vierailut enemmän kansallisuksia kuin useimmissa muissa Tampereen rakennuksissa.

– Arvelen, että kymmeniä eri kansallisuksia. Tulkkitilauksiakin on tehty kymmenistä kielistä, laskee ulkomaalaistoimiston sosiaaliaseman johtava sosiaalityöntekijä **Matti Äikäs**.

Vielä 1970-luvulla Tampereen katu-

kuvassa oli vain muutama ulkomaalainen, lähinnä afrikkalaisia tekniikan opiskelijoita ja Chilen pakolaisia. Tilanne on nyt täysin toinen. Kaupunki on kansainvälisempi kuin koskaan. Tampereella asuu noin 5 000 ulkomaan kansalaista.

– Tämä on merkinnyt haastetta myös kaupungin palveluille. Toimijoiden määrä on kasvanut ja yhteistyöverkot laajentuneet. Sosiaalityöntekijälle maahanmuuttajatyö on samaa arkipäiväistä puurtamista kuin alan muutkin työt. Toisaalta kansainvälisyys kiinnostaa. Työntekijöiden vaihtuvuus on melko vähäistä.

Matti Äikäs sanoo, että sosiaalityöntekijöillä on maahanmuuttajien kotoittamisessa tärkeä rooli, vaikka muuttaja itse tahtinsa määrittelee. Etenkin pakolaiset ovat niin sanotun yleisen mielipiteen erityistarkkailussa. Se tiedetään ulkomaalaistoimistossa.

– Sosiaalityöntekijän on säilytettävä

ammattillisuutensa. Sinisilmäinen ei saa olla, mutta ei myöskään asenteellinen.

Paluumuuttajia entistä vähemmän

Ulkomaalaistoimistossa palvellaan pakolaisia, turvapaikanhaun kautta oleskeluluvan saaneita ja perheen yhdistämisen kautta saapuneita henkilöitä. Lisäksi asiakkaina on itsenäisesti muualta Suomesta muuttaneita pakolaistaustaisia alle kolme vuotta maassa asuneita ja entisen Neuvostoliiton alueelta tulleita paluumuuttajia. Uusia asiakkaita tulee vuosittain 150–200. Määrä on laskussa, sillä esimerkiksi paluumuuttajia tulee entistä vähemmän.

Pakolaiset ovat Pohjolankadun sosiaaliaseman asiakkaina kolme vuotta ja paluumuuttajat puoli vuotta saapumisensa jälkeen. Sen jälkeen he kaikki siirtyvät tukea tarvitsemaan alueellisten sosiaalipalveluiden asiakkaisiksi.

– Tampereelle muuttaa väkeä myös

itsenäisesti työn, opiskelun tai avioliiton vuoksi. Heitäkin tulee noin 200 vuodessa, sanoo sosiaali- ja terveystoimen maahanmuuttajatyön koordinaattori **Kirsti Kujala**.

Vastaanottojärjestelmien ulkopuolelta muuttavat ulkomaalaiset eivät tule lainkaan Pohjolankadun asiakkaisiksi, vaan siirtyvät suoraan käyttämään yleisiä peruspalveluja.

Matti Äikäs ja muut työntekijät tietävät, että maahanmuuttajan kulttuurisen ja sosiaalisen selviytymisen avaimia ovat kielitaito ja kyky hallita arkielämää. Se ei ole itsestään selvää ihmiselle, joka on muuttanut Tampereelle hyvin erilaisesta kulttuurista.

– On kuitenkin tärkeää, että myös maahanmuuttajien oman kielen ja kulttuurin säilymistä arvostetaan. Siihen panostetaan esimerkiksi päiväkodeissa ja kouluissa maahanmuuttajien oman kielen opetuksen avulla, tietää Kirsti Kujala.

Matti Wacklin

Läksyrinki auttaa koulunkäynnissä

● **Etelä-Hervannan koululla toimii läksyrinki, johon maahanmuuttajalapsat voivat tulla tekemään kotitehtäviään. Paikalla on kaksi lasten äidinkieltä taitavaa opettajaa sekä suomenkielinen avustaja.**

– Maahanmuuttajien lapsia valmistetaan noin vuoden ajan kouluun ennen kuin he siirtyvät tavalliselle luokalle. Lapsille on paljon apua siitä, että heitä autetaan läksyjen luvussa, kertoo 7.–9. luokille valmistuvan luokan opettaja **Elina Liinamaa**.

Lasten kanssa työskentelevät Afganistanista kotoisin oleva **Homa Qassim** ja Somaliasta kotoisin oleva **Faduma Mohamud**. Suomalaisväriä tuovat vapaaehtoistyöntekijät **Outi Korppas** ja **Johanna Säynäjäkangas**. Ulkomaalaissyntyiset opettajat ovat lapsille huomattava apu, sillä he voivat selittää opiskeltavia asioita oppilaiden äidinkielellä.

– On tärkeää, että lapsia autetaan koulunkäynnissä, koska heidän vanhempansa eivät välttämättä osaa suomea. Läksyrinki on hyvä ja toimintaa kannattaa ehdottomasti jatkaa, sanoo Faduma Mohamud, joka on asunut Suomessa 10 vuotta.

Läksyrinkejä toimii Tampereella kuudessa paikassa. Toiminta jatkuu syksylläkin.

Lapset pitävät koulunkäynnistä

Lapset suhtautuvat toimintaan myönteisesti.

– Läksyringissä on hyvää se, että sieltä saa apua läksyjen lukuun ja samalla tutustuu uusiin ihmisiin, toteaa **Ferial Amiri**.

Vieraalla kielellä opiskelu teetättää töitä, mutta lapset ovat oppineet ymmärtämään suomea jo aika hyvin.

– Koulunkäynti on helppoa, mutta asiat täytyy ensin kääntää omalle äidinkielelle. On myös vähän hankala oppia puhumaan suomea, kirjoittaminen on helpompaa, sanoo **Mohamed Jibril**.

Mohamedin veljen **Ali Jibrilin** mielestä koulunkäynti tuntui aluksi vaikealta vieraan kielen vuoksi, mutta on nyt jo helpompaa.

– Kaikki aineet ovat mukavia ja pidän opiskelusta todella paljon. Suomi on todella hyvä maa. Ei haittaa edes se, että talvella on kylmä, Ali Jibril sanoo.

**Minna Pajunen, teksti
Ari Järvelä, kuva**

– Kouluaineista pidän erityisesti matematiikasta ja kuvaamataidosta. Tampereelta on löytynyt helposti ystäviä ja läksyringissä on hauskaa, sanoo **Asaad Al-Ali**. Häntä opastaa **Outi Korppas**.

Iranin pakolaiset tämän vuoden ensimmäinen ryhmä

Tampereen tämän vuoden pakolaiskiintiön ensimmäinen 15 hengen ryhmä saapui maaliskuussa. Pari vuotta sitten Iranista Turkkiin siirtyneessä joukossa on mukana kolme lapsiperheitä ja viisi yksin elävää. Hervantaan ja Länsi-Tampereelle muuttaneet kiintiöpakolaiset ovat käyneet jo Turkin pakolaisleirillä Suomeen perehdyttävän kurssin, joka kertoo kielen alkeet ja antaa perustietoa uudesta asuinmaasta.

Tiivis ja välitön yhteiskuntaan perehdyttäminen sekä suomen oppiminen ovat parhaat keinot edistää kotoutumista.

– Sopeutuminen vie aina aikaa. Eräs vietnamilainen sanoikin, että sielu muutti Suomeen vasta vuosia keho myöhemmin. Tutkimusten mukaan vasta toinen tai kolmas polvi integroituu uuteen kulttuuriin ja kieleen, sanoo maahanmuuttajatyön koordinaattori **Kirsti Kujala**.

Turkista Helsingin kautta Tampereelle matkanneet kiintiöpakolaiset muuttivat saman tien uusiin koteihinsa ohjaajien avustamana. Kotona heitä odotti joitakin perustarvikkeita. Ohjaajat tekivät samalla kotikäynnin, jonka tarkoituksena on käydä läpi asiantaika-aulua. Tampereelle muuttava tarvitsee ja saa apua monissa arkielämään liittyvissä kysymyksissä kaupassakäynnistä ja liikennelaitoksen palveluista lähtien. Pakolaiset tutustutetaan myös poliisin, maistraatin, Kelan, työvoimatoimiston ja pankkien palveluihin.

Pakolaisten toimeentulotuesta liikkuu paljon vääriä mielikuvia.

– Kiintiöpakolaiselle turvataan vähimmäistoimeentulo, joka on saman suuruinen kuin muidenkin toimeentulotuki. Tulevaisuus riippuu omasta motivaatiosta, muistuttaa johtava sosiaalityöntekijä **Matti Äikäs**.

YTY auttaa kotoutumaan

Kesälomakauden alku on yleensä mieluinen asia, mutta se saattaa aiheuttaa päänvaivaa.

Yhteistyöllä elämänhallintaan -projektin koordinaattori **Maija Heino** on huolissaan Tampereelle kesällä saapuvista pakolaisista. Perheiden lapset eivät ehdi päästä kiinni koulumaailmaan.

YTY-projektissa helpotetaan maahanmuuttajien kotoutumista Tampereelle. Hankkeessa asettaudutaan maahanmuuttajien asemaan ja kuunnellaan heidän toiveitaan. Maahanmuuttajat tarvitsevat heti alussa huomiomista, tarvittavan tuen määrä on kuitenkin yksilöllistä.

– Mitä paremmin ihmisiä voidaan tukea heti heidän maahan saavuttuaan, sitä vähemmän tulee myöhemmin katkeruutta ja pettymyksiä.

Nyt tarvitaan vapaaehtoisia tukihenkilöitä, jotka voisivat maahanmuuttajia harastusten pariin.

– Maahanmuuttajat tarvitsevat tukea käytännön elämässä. Kulttuurierojen vuoksi heidän voi olla vaikeaa sopeutua suomalaisen yhteiskuntaan.